

dr Paweł Krawczyk
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny
w Siedlcach

Fundusz sołecki instrumentem realizacji rozwoju sołectw The village fund – instrument for the development of local communities

Streszczenie: *W dniu 20 lutego 2009 r. została uchwalona ustawa o funduszu sołeckim. Choć nie jest doskonała, to daje kolejny instrument rozwoju i stymulacji społeczności lokalnych. Powodzenie nowych regulacji w dużej mierze zależy jednak od samych gmin, które powinny w sposób rozsądny i konstruktywny z nich korzystać.*

Abstract: *The legal act concerning the village fund was enacted 20 th February 2009. Although it is not perfect, it gives another instrument for the development and the stimulation of local communities. The success of the new regulation in large measure depends only on communes themselves, which should use them in a reasonable and constructive way.*

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹ w ramach gmin możliwe jest tworzenie jednostek pomocniczych takich jak sołectwa, dzielnice, osiedla, czy położone na terenie gmin miasta. Takie jednostki pomocnicze tworzy rada gminy w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy.

Jeśli chodzi o sołectwa, co do zasady są jednymi z najmniejszych jednostek pomocniczych, o najsilniejszych więzach łączących mieszkańców, usytuowanych głównie na terenach o charakterze wiejskim, które pod względem demograficznym i ekonomicznym nie mogą się równać z innymi jednostkami pomocniczymi, powstałymi na terenach o charakterze miejskim (osiedla, dzielnice). Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku w Polsce było 40459 sołectw².

Zadania sołectw mogą być różne. Wynikają z ich statutów, które z kolei uchwalają rady poszczególnych gmin. Można jednak wskazać na ich pewien typowy zakres obejmujący³:

¹ Dz.U.2001.142.1591.

² *Organizacja państwa [w:] Mały Rocznik Statystyczny Polski 2009.* Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 2009-07-23, s. 81. ISSN 1640-3630.

³ Podaję za uzasadnieniem do projektu ustawy o funduszu sołeckim, druk sejmowy nr 1278.

- 1) zapewnienie udziału mieszkańców w rozpatrywaniu spraw dotyczących ich miejsca zamieszkania. Mieszczą się tu takie uprawnienia jak np. opiniowanie projektów uchwał rady gminy o podstawowym znaczeniu (jak np. budżet, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego);
- 2) dbałość o zaspokojenie potrzeb mieszkańców sołectwa i reprezentowanie ich interesów na zewnątrz. Typową kompetencją jest tu np. składanie do władz gminy wniosków dotyczących interesów mieszkańców;
- 3) wspomaganie gminy w realizacji jej zadań. Sztandarowym przykładem z tego zakresu jest pobór podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa przez sołtysów;
- 4) pełnienie funkcji organizacyjnej wobec społeczeństwa wsi.

Wszystkie wymienione zadania są bardzo istotne z punktu widzenia mieszkańców wsi. Dlatego zasadne jest, aby przy uwzględnieniu konstytucyjnej zasady pomocniczości, choć ich część była możliwa do bezpośredniej realizacji przez sołectwa. Wiąże się to jednak z koniecznością dysponowania przez tę jednostkę pomocniczą określonymi środkami finansowymi⁴.

Właśnie mając na uwadze dostarczenie nowych instrumentów rozwoju tym wspólnotom oraz zapewnienie realizacji ich interesów w dniu 20 lutego 2009 r. została uchwalona ustawa o funduszu sołeckim⁵. Jak zauważa P. Schick: „ma to być metoda na trwałe ożywienie lokalnej społeczności, osiągane dzięki oddolnym inicjatywom mieszkańców, angażujących się w przejmowanie odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i swoją przyszłość”⁶.

Zgodnie z art. 1 ustawy rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki, do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy, podejmując uchwałę, w której wyraża zgodę albo nie wyraża zgody na wyodrębnienie funduszu w roku budżetowym. Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które zgłoszone są przez sołectwa we wniosku o ile, są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy. Środki funduszu mogą być również przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej⁷.

Ustawa stanowi, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie do dnia 31 lipca poprzedzającego rok budżetowy przekazuje sołtysom informację o wysokości tych środków (art. 4 ust. 5 ustawy).

Warunkiem przyznania w danym roku budżetowym środków z funduszu jest złożenie do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przez sołectwo wniosku. Wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub, co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa. Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do re-

⁴ Ibidem

⁵ Dz.U.2009. 52. 420.

⁶ P. Schick, *Jakie korzyści dla wsi i straty dla gmin przyniesie fundusz sołecki*, Samorząd.infor.pl 2008-09-03.

⁷ Dz.U.2002. 62. 558.

alizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem. W terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy wniosek, sołtys przekazuje wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosek celem uwzględnienia go w projekcie budżetu gminy (art. 4 ustawy).

Wysokość środków przypadających na dane sołectwo oblicza się w sposób następujący:

$$F = \left(2 + \frac{L_m}{100} \right) \times K_b,$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

F - wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo, jednak nie więcej niż dziesięciokrotność K_b ,

L_m - liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy, określoną na podstawie prowadzonego przez gminę zbioru danych stałych mieszkańców, o którym mowa w art. 44a ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych⁸,

K_b - kwotę bazową - obliczoną jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 2 ustawy).

Z tym zastrzeżeniem, że rada gminy może zwiększyć środki funduszu ponad wysokość tak obliczoną (art. 3 ustawy). Gmina otrzymuje z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu (art. 2 ustawy). Zwrot obejmuje wydatki wykonane w roku poprzedzającym rok budżetowy. Zgodnie z zastosowanym logarytmem gminy relatywnie bogatsze dostaną proporcjonalnie niższy zwrot⁹. Jak stwierdza J. Strzelecka – ekspert ds. finansów publicznych, opiniująca projekt ustawy – „takie rozwiązanie pozwoli niewątpliwie godzić często rozbieżne interesy wójtów i sołtysów, a więc podmiotów tej regulacji”¹⁰. Jej zastrzeżenia budzi jednak brak jakiegokolwiek uzasadnienia, dlaczego każda gmina ma w ogóle dostawać zwrot części swoich wydatków z budżetu państwa. Wskazuje ponad to, że zwrot ten ma dotyczyć bliżej nie określonych wydatków, z pewnością różnych w poszczególnych gminach, w formie dotacji celowej, co wymaga pogłębionej analizy na gruncie ustawy o finansach publicznych. Wprawdzie szacowana kwota dofinansowania nie przekraczająca 105 mln zł rocznie w skali kraju, co stanowi 0,04% ogółu wydatków budżetu

⁸ Dz.U.2006.139.993.

⁹ *Uzasadnienie do projektu ustawy o funduszu sołeckim*, druk sejmowy nr 1278.

¹⁰ J. Strzelecka, *Opinia dotycząca rządowego projektu ustawy o funduszu sołeckim w zakresie skutków ekonomicznych*, druk sejmowy 1278.

państwa (w 2007 r.), nie stanowi zbyt wielkiego obciążenia dla budżetu, lecz wydaje się niezbędne, by przynajmniej określone były zadania, które za tę kwotę miałyby być realizowane¹¹.

W uzasadnieniu do ustawy wskazano, iż ustalenie algorytmu naliczania środków funduszu ma również równoważyć interesy sołectw i gmin. Kluczową kwestią jest ustalenie wysokości funduszu sołectkiego.

Czyniąc to należy rozważyć bilansować kilka wymogów¹²:

- wysokość środków otrzymywanych przez sołectwo winna być uzależniona od kondycji finansowej gminy. W odpowiedzi na ten wymóg algorytm naliczania środków został oparty o wysokość przeliczonych na jednego mieszkańca dochodów bieżących gminy, które nie są dochodami majątkowymi. Przyjęty wskaźnik wydaje się w sposób obiektywny przedstawiać stan finansów gminy;
- powiązanie wysokości środków ze skalą potrzeb sołectwa. Wobec faktu, iż potrzeby te są w pierwszym rzędzie uzależnione od liczby mieszkańców – liczba ta jest podstawą do naliczania funduszu. Zaproponowana została proporcja 1/100 kwoty bazowej na każdego mieszkańca;
- nawet małe sołectwa winny otrzymać środki większe niż symboliczne. Warunek ten przekłada się na przyjęcie stałej kwoty funduszu przyznawanej na każde sołectwo niezależnie od jego wielkości. Kwota ta została zaproponowana na poziomie dwukrotności kwoty bazowej;
- wysokość środków przekazywanych sołectwom nie może zagrażać realizacji gminnych programów infrastrukturalnych. Odpowiedzią na ten wymóg jest przyjęcie maksymalnej wysokości funduszu sołectkiego. Pozwala to jednocześnie uniknąć sytuacji, w których środki funduszu sołectkiego będą rzędu kilkudziesięciu tysięcy złotych (bez tego ograniczenia najwyższa wysokość funduszu sołectkiego wyniosłaby 90,4 tys. zł)¹³.

Środki funduszu pozostają dalej częścią budżetu gminy i nie stanowią wyodrębnionego funduszu celowego¹⁴. Takie rozwiązanie umożliwia radom gmin sprawowanie kontroli nad przeznaczeniem środków przez sołectwa¹⁵. Niewątpliwie wynika to z faktu, iż sołectwa są jedynie jednostkami pomocniczymi gmin, którym to Konstytucja¹⁶ w art. 164 ust. 1 wyznacza podstawowe

¹¹ Ibidem.

¹² Podają za uzasadnieniem do projektu ustawy o funduszu sołectkim, druk sejmowy nr 1278.

¹³ Przykładowo Gmina Siedlce w roku 2010 na przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszu sołectkiego przeznaczyła na 30 sołectw kwotę 398 037 zł, co daje średnio 13 267,9 zł. na sołectwo. Przy czym największa kwota wynosiła 20 156, a najmniejsza 5 865 zł. W ramach funduszu sołectwa wyposażały place zabaw, świetlice wiejskie, budowały oświetlenie drogowe, montowały progi zwalniające, wykonywały chodniki, remontowano lokalne drogi; zob. Uchwała Rady Gminy Siedlce z dnia 29 grudnia 2009 r, nr XXXVIII/270/2009; załącznik nr 8.

¹⁴ Zob. art. 1 ust. 1 i 2 ustawy.

¹⁵ J. Strzelecka, op. cit.

¹⁶ Dz.U.1997.78.483.

miejsce w systemie samorządu terytorialnego. Nowe rozwiązania legislacyjne nie mogą tych relacji zakłócać.

Uchwalając ustawę wskazywano, iż przekazanie środków sołectwu, nie zmienia faktu, iż pozostają one nadal częścią finansów publicznych i jako takie muszą podlegać wszystkim rygorom prawa. Wobec liczby sołectw w skali kraju (ok. 40 tys.) nie byłby możliwe powierzenie wydatkowania środków bezpośrednio sołectwom. Zwrócono przy tym uwagę na dwa potencjalne zagrożenia. Z jednej strony nie można byłby zagwarantować, że władze sołectwa będą miały na tyle dobrą znajomość przepisów prawa finansów publicznych, by działając samodzielnie nie popełnić nieświadomie błędów skutkujących odpowiedzialnością z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Z drugiej zaś strony można by obawiać się o wydolność systemu kontroli w wykonaniu regionalnych izb obrachunkowych w sytuacji ponaddziesięciokrotnego wzrostu liczby podmiotów podlegających kontroli¹⁷. Powyższe obawy determinowały rozwiązania wedle których dysponowanie środkami funduszu sołeckiego odbywa się na zasadach ogólnych, a co za tym idzie nie było potrzeby wskazywania w niniejszej ustawie podmiotu odpowiedzialnego za dysponowanie środkami funduszu. Stosowne unormowania w tej materii zawiera m.in. ustawa o samorządzie gminnym, w której w art. 60 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 stwierdza się, iż za prawidłową gospodarkę finansową gminy odpowiada wójt i w tym zakresie dokonuje wydatków budżetowych¹⁸.

Ustawa wprowadza także zmianę do ustawy o samorządzie gminnym uzupełniając katalog zadań własnych, określony w art. 7 ustawy o sprawę "wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej" (art. 5 ustawy).

Wydaje się, iż pewnym niedopatrzaniem jest, że ustawa o funduszu sołeckim swoimi zapisami nie odnosi się do aktualnie obowiązującego stanu prawnego dotyczącego gospodarki finansowej sołectw w oparciu o przepisy art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym oraz obowiązujące w tym względzie zapisy statutów gmin. Spowodowało to sporo kłopotów interpretacyjnych, w momencie wejścia ustawy w życie. Problem był na tyle istotny, iż Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie uznało za konieczne wystosowanie pisma w zakresie stosowania ustawy o funduszu sołeckim¹⁹.

W piśmie tym wskazuje się, iż wprowadzony ustawą fundusz sołecki nie jest rozwiązaniem, które musi być obligatoryjnie stosowane w każdej gminie a jego przyjęcie jest uzależnione od corocznej decyzji rady gminy. To rada gminy decyduje o tym czy w gminie w ogóle będzie prowadzona gospodarka finansowa sołectw oraz na jakich rozwiązaniach będzie ta gospodarka oparta. Czy na rozwiązaniach statutowych kształtowanych przez radę w oparciu o przepisy art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, czy na rozwiąza-

¹⁷ *Uzasadnienie do projektu ustawy o funduszu sołeckim*, druk sejmowy nr 1278.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Pismo z dnia 6 sierpnia 2009 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej, K-0542/61/JJ/09, Stosowanie ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim*, Biul. RIOSzcz.2009.3.100.

niach zawartych w ustawie o funduszu sołeckim? Podkreślono przy tym, iż obydwie te rozwiązania mogą funkcjonować w gminie jednocześnie.

Konsekwencją tego mogą być następujące modele gospodarki finansowej sołectw:

- bez jakiegokolwiek formy prowadzenia gospodarki finansowej sołectw - czyli bez funduszu sołeckiego (w wypadku gdy rada gminy podjęła uchwałę o nieuruchamianiu na dany rok funduszu sołeckiego) a także bez gospodarki finansowej sołectw opartej na statucie gminy (w wypadku gdy statut gminy nie zawiera w tym zakresie żadnych unormowań),
- gospodarka finansowa sołectw ograniczona do zasad określonych w statucie gminy (w wypadku gdy rada gminy nie uchyliła dotychczasowych zasad gospodarki finansowej opartych na statucie i równocześnie podjęła na dany rok uchwałę o nieuruchamianiu funduszu sołeckiego),
- gospodarka finansowa sołectw oparta wyłącznie o fundusz sołecki (w wypadku gdy rada gminy podjęła na dany rok uchwałę w oparciu o przepisy art. 1 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim, przy równoczesnym braku ustaleń statutu o dodatkowej jeszcze gospodarce finansowej sołectw opartej o przepisy art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym),
- gospodarka finansowa sołectw oparta na jednoczesnym funkcjonowaniu puli sołeckiej wynikającej ze statutu gminy i puli z funduszu sołeckiego wynikającej z podjętej przez radę gminy uchwały o uruchomieniu na dany rok funduszu sołeckiego.

Reasumując, Kolegium stwierdziło, iż o przyjęciu w gminie określonego modelu gospodarki finansowej sołectw decyduje zawsze rada²⁰.

Wprowadzona ustawa budzi mieszane uczucia. Niewątpliwie działania wspierające najmniejsze społeczności lokalne są potrzebne, a wręcz konieczne. Potrzebne są rozwiązania które mogłyby być nie tylko bodźcem materialnego rozwoju terenów wiejskich, ale mieć też istotny wpływ na wzrost aktywności społecznej i inicjatyw obywatelskich.

Zwolennicy ustawy wskazywali, iż dzięki niej zwiększa się możliwość realizacji drobnych, acz istotnych zadań samorządu wsi, a stworzenie możliwości ich finansowania przełoży się jednocześnie na wzrost aktywności społecznej i inicjatyw obywatelskich. Do takich zwolenników ustawy należał choćby Franciszek Złotnikiewicz, członek zarządu regionu kujawsko-pomorskiego, którego zdaniem, „fundusz sołecki to drożdże stymulujące lokalne inicjatywy”²¹. Z kolei zdaniem Zbigniewa Sosnowskiego, wiceministra spraw wewnętrznych, „fundusz daje poczucie odpowiedzialności za małą ojczyznę”²².

Krytycy ustawy podnosili, iż ustawa niepotrzebnie usztywnia wydatki samorządu gminnego, a w przypadku gmin złożonych z wielu sołectw nastą-

²⁰ Ibidem.

²¹ Podaję za P. Schick, op. cit.

²² Ibidem.

pi rozproszenie środków na drobne zadania, kosztem realizacji projektów leżących w interesie całej gminy, zmniejszając ich możliwości incesyjne²³.

Ustawa o funduszu sołeckim rodzi również pewne wątpliwości co do jej zgodności z art. 32 Konstytucji, a więc z zasadą równości oraz zakazem dyskryminowania.

T. Augustyniak-Górna – ekspert do spraw legislacji – opiniując projekt przedmiotowej ustawy słusznie wskazała, iż zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Trybunału Konstytucyjnego Konstytucja z 1997 r. nie ogranicza kręgu podmiotów, którym przysługuje prawo do równego traktowania przez władze publiczne, a więc także przez ustawodawcę. Podmiotami tymi mogą być nie tylko osoby fizyczne²⁴.

Wskazała przy tym na dwa aspekty niezgodności omawianych regulacji z art. 32 Konstytucji:

Po pierwsze, projekt dopuszcza możliwość tworzenia funduszu sołeckiego jedynie w sołectwach. Nie jest to natomiast możliwe w odniesieniu do innych jednostek pomocniczych gmin, a więc dzielnic miast, osiedli, siół, przysiółków, kolonii, obwodów itp.

Po drugie, różnicuje on nie tylko sytuację prawną sołectw w porównaniu z innymi rodzajami jednostek pomocniczych gmin, lecz dodatkowo preferuje jedynie sołectwa wiejskie (z art. 2 ust. 5 i 6 projektu wynika, że fundusz sołecki może być tworzony jedynie w gminach wiejskich i wiejsko-miejskich, gdyż średnia kwota bazowa w skali kraju ma być średnią arytmetyczną kwot bazowych określonych dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich oraz tylko gminy wiejskie i miejsko-wiejskie mają przekazywać Ministrowi Finansów kwotę bazową, wyliczoną zgodnie z art. 2 ust. 1. Dyskryminuje to sołectwa w gminach miejskich, które wprawdzie rzadko, ale są spotykane np. w Siewierzu, Koniecpolu, Czechowicach-Dziedzicach, Mikołajewie)²⁵.

Ustawodawca powyższe zróżnicowanie uzasadnia faktem, iż sołectw nie można zrównywać z innymi jednostkami pomocniczym, które powstały na terenach miejskich (osiedla, dzielnice) i które w stosunku do sołectw dysponują znacznym potencjałem demograficznym i ekonomicznym, oraz że „sołectwa – w odróżnieniu od dzielnic/osiedli – jako pokrywające się co do zasady z lokalną siecią osadniczą (wsiami), reprezentują dobrze określoną wspólnotę interesów ich mieszkańców wynikającą ze wspólnej tradycji historycznej. Interesy te – ze względu na swoją skalę – są często możliwe do zaspokojenia na poziomie niższym niż poziom gminy. Z tego względu nie można mówić o nierównym traktowaniu sołectw, tylko o zapewnieniu im

²³ J. Strzelecka, *Opinia dotycząca rządowego projektu ustawy o funduszu sołeckim w zakresie skutków ekonomicznych*, druk sejmowy 1278.

²⁴ T. Augustyniak-Górna, *Opinia w sprawie rządowego projektu ustawy o funduszu sołeckim*, druk sejmowy nr 1278.

por. też wyrok TK z dnia 24 lutego 1999 r., sygn. SK 4/98.

²⁵ T. Augustyniak-Górna, op. cit.; zob. też G. Jyż, Z. Pławecki, A. Szewc, *Komentarz do art. 5 i art. 36 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, LEX.

adekwatnych instrumentów rozwoju, które umożliwią skrócenie dystansu pomiędzy nimi, a innymi jednostkami pomocniczymi²⁶.

Z powyższym nie zgadza się T. Augustyniak-Górna. Jej zdaniem ustawodawca uzasadniając to zróżnicowanie, posłużył się niesłusznie zasadą pomocniczości (subsydiarności), która jednak w świetle przepisów Konstytucji z 1997 r. jest jedną z zasad ustroju samorządu terytorialnego, a nie jednostek pomocniczych gmin. Wskazuje ponad to, że dzisiejsze sołectwa (jednostki pomocnicze gmin) nie stanowią prostej kontynuacji dawnych sołectw, funkcjonujących pod rządami ustawy z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego²⁷, które były określane mianem jednostek samorządu mieszkańców wsi. Sołectwa istniejące obecnie, na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, z uwagi na uzależnienie możliwości ich utworzenia od uchwały rady gminy, nie muszą się wcale pokrywać (czy to pod względem terytorialnym, czy przekazanych im uprawnień) z sołectwami dawniejszymi. Ich uprawnienia są bardzo ograniczone; mogą one zarządzać przysługującym im mieniem komunalnym oraz prowadzić gospodarkę finansową w ramach budżetu gminy i to wyłącznie w sposób określony nadany im przez radę gminy statutem. Wobec tego podniesione rzez ustawodawcę argumenty nie uzasadniają dobrze odstępstwa od zasady równości²⁸.

Wskazuje się również, iż główny cel zawarty w ustawie – utworzenie funduszu sołeckiego, który ma stanowić instrument realizacji rozwoju sołectw, a co za tym idzie doprowadzić do wzrostu aktywności społecznej i inicjatyw obywatelskich – był już możliwy w ramach dotychczasowego prawa. W wielu gminach fundusze takie były już dawniej uchwalane przez rady gmin²⁹.

Omawiana ustawa i tak w tym zakresie nie rewolucjonizuje istniejącego prawa, albowiem nie wprowadza obligatoryjnego funduszu sołeckiego, i kwestia jego utworzenia nadal pozostaje w ramach uznania rady gminy.

Mając na uwadze zgłoszone wątpliwości należy wstrzymać się na kilka lat z oceną rozwiązań przyjętej ustawy. Od jej wprowadzenia minął zbyt krótki okres, aby móc ocenić jej funkcjonowanie. Z całą pewnością najbliższy czas pokaże, czy przyjęte rozwiązania są stymulatorem rozwoju społeczności sołeckich, nie tylko w aspekcie finansowym, ale także aktywności obywatelskiej, czy przeciwnie, przepisy ustawy staną się martwym rozwiązaniem, z którego rady gmin, dbając o własne interesy nie będą korzystały. Zdaje się, iż wiele zależy od samych wspólnot sołeckich, tj. właściwego i mądrego sytuowania otrzymywanych środków, oraz porozumienia z władzami gminy w celu konstruktywnego korzystania z wprowadzonych możliwości.

²⁶ *Uzasadnienie do projektu ustawy o funduszu sołeckim*, druk sejmowy nr 1278.

²⁷ Dz.U.1983.41.185.

²⁸ T. Augustyniak-Górna, op. cit.

²⁹ por. J. Strzelecka, op. cit.

Bibliografia

- Augustyniak-Górna T., *Opinia w sprawie rządowego projektu ustawy o funduszu sołeckim*, druk sejmowy nr 1278.
- Jyż G., Pławewski Z., Szewc A., *Komentarz do ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, LEX.
- Mały Rocznik Statystyczny Polski 2009*. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 2009.07.23, ISSN 1640-3630.
- Schick P., *Jakie korzyści dla wsi i straty dla gmin przyniesie fundusz sołecki*, Samorząd.infor.pl 2008-09-03.
- Strzelecka J., *Opinia dotycząca rządowego projektu ustawy o funduszu sołeckim w zakresie skutków ekonomicznych*, druk sejmowy nr 1278.
- Uzasadnienie do projektu ustawy o funduszu sołeckim*, druk sejmowy nr 1278.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych*, Dz.U.2006.139.993.
- Ustawa z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego*, Dz.U.1983.41.185.
- Ustawa zasadnicza z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997.78.483.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, Dz.U.2001.142.1591.
- Ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim*, Dz.U. 2009.52.420,
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej*, Dz.U. 2002.62.558, z późn. zm.
- Uchwała Rady Gminy Siedlce z dnia 29 grudnia 2009 r.*, nr XXXVIII/270/2009.

Orzeczenia i rozstrzygnięcia organów administracji:

- Pismo z dnia 6 sierpnia 2009 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej, K-0542/61/JJ/09, Stosowanie ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim*, Biul.RIOSzcz.2009.3.100.
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 1999 r.*, sygn. SK 4/98.